HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שלא ילקה הכותל אינו בכי יותן מי דמי התם לא קא בעי להו להאי בים לקבולי ביה זיבה הא קא בעי להו להאי בים לקבולי ביה זיבה הא לא דמיא אלא לסיפא אעריבה (ו) שירד דלף לתוכה מים הניתזין והנצפין אינן בכי יותן ושבתוכה הרי זה בכי יותן אלא אבי ורבא דאמרי תרוייהו ל"ק הא (ז)ר' יהודה והא ר' שמעון תני דבי רבי ישמעאל (ח)יוצא אדם בתפילין בע"ש עם חשיכה מאי טעמא ביון (ט)דאמר רבה בר רב הונא (י)חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה ק"ו מציץ מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה (כ)והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה הלכך מידבר דכיר להו תניא חנניא אומר (ל)חייב אדם למשמש בבגדו ע"ש (מ)עם חשכה אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבת: לא יפלה את כליו בו': איבעיא להו לא יפלה את כליו ביום שמא יהרוג ורבי אליעזר היא דתניא אמר רבי אליעזר (נ)ההורג כינה בשבת באילו הורג גמל ולא יקרא לאור הנר שמא יטה או דילמא תרוייהו שמא יטה ת"ש אין פולין ואין קורין לאור הנר (ס)מי אלימא ממתניתין ת"ש (ע)אין פולין לאור הנר ואין קורין לאור הנר (פ)אלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון (צ)ש"מ דתרוייהו שמא יטה ש"מ אמר רב יהודה אמר שמואל (ק)אפילו להבחין בין בגדי לבגדי אשתו. דלכן היו להם שון מכאן נרמז לנמול להבחין בין בגדו לבגדי חבירו לגנדי חבירו לאור הנר: **נוטל** וזורק **ובלבד שלא ימלוך.** נרמז לפרש דאמר שמואל כרבנן וגזר מלוכה דלמא אתי למיכל פפרעום ומלוכה דפרעום אתי לידי מלאכה דלמא אתי למיכל מלעיזר היכי דלא כרבנן ומלוכה מלא גזירה היא ולקמ"ל דמשמע לרבי מלעיזר מביכא ליה לספלות נמי אסור דקאמר לעיל לא יפלה אמת יהרוג ור' מלעיזר היא ומיהו י"ל דלעיל לא קאי רבי:(א)

רבה מקטע להו. מפרש ריב"ח במול וקאי אדלעיל הוא דקאמר זהו כבודו לפילו במול ואין סמכינן אדפי' בשבת ומקיימא כבית שמאי ולא כבית הלל דאמרי מקטע להו בשבת כדי שיהא מהול לכתחלה ולא יצטרך לעשות בשבת:

מי אלימא ממתניתין. דבשלמא לרבי טפי ממתניתין(ב) ועוד דבשלמא טפי קאמר אין פולין ואין קורין משמע טפי דקאי לגור סגר אמלוייהו מבמתני' דקאמר ולא יפלה את כליו:

אפילו להבחין בין בגדי לבגדי אשתו. דלכן היו להם שון מכאן נרמז לנמול להבחין בין בגדו לבגדי חבירו לגנדי חבירו לאור הנר: **נוטל** וזורק **ובלבד שלא ימלוך.** נרמז לפרש דאמר שמואל כרבנן וגזר מלילה דלמא אתי למיכל מלעיזר היכי דלא כרבנן ומלילה דפרעום אתי לידי מלאכה דלמא אתי למיכל מלעיזר היכי דלא כרבנן ומלילה מלא גזירה היא ולקמ"ל דמשמע לרבי מלעיזר מביכא ליה לספלות נמי אסור דקאמר לעיל לא יפלה אמת יהרוג ור' מלעיזר היא ומיהו י"ל דלעיל לא קאי רבי:(א)

רבה מקטע להו. מפרש ריב"ח במול וקאי אדלעיל הוא דקאמר זהו כבודו לפילו במול ואין סמכינן אדפי' בשבת ומקיימא כבית שמאי ולא כבית הלל דאמרי מקטע להו בשבת כדי שיהא מהול לכתחלה ולא יצטרך לעשות בשבת:

ושבתוכה הרי זה בבי יותן. מין זה במאנה מלא שהם מדקדק מדנקט הניתזין והנילפין מינן בכי יותן משמע הא שבתוכה הרי הן בכי יותן: **שמא** יהרוג. פירש הרב יוסף מאולינ"ש דכיון היינו שמורה הקופלת לכתיב והך את עפר האדמה והיה לנטיף (שמות ח) ודרך שמורה הקופלת לנלות מן האדמה וזעזה נמלקו עליו רבנן לנמל פרעום היכי דכיון[ב] הרוחמת וחייב עליה לפילו לרבנן דלמאני' בפ' שמונה שרלים[ג] (לקמן דף קו: ושם) ומין נרמה לר"ת לתמרינן במדרש[ד] לף כי מנוס רמה מלו כניס שברמה[ה] (ד) ובנדה פ"ג (דף כ:) שלא לה מסריקותא מקטל קלמי ופי' בקונטרס מסרק להרוג כניס[ז] ומין דרך שמורה הקופלת להיות נרמה[ח] ועוד בברכות (פ"ו דף נפ:) לתמרינן[ו] מתקדושי מילי ומסתרטוטי קלמי[ז] ודרך כניס לנטות הרוחמות להיות בסתרטוטי מבגדים יפים ועוד לפרעום לתר לקתן בפרק שמונה שרלים (דף קו:) שהוא פרה ורבה וכיה הרוחמת מינה פרה ורבה מלא נרמה מזינה מדם לכך נרמה לר"ת דשמורה הקופלת היא פרעום וחייב עליה לכ"ע וכיה הרוחמת שרי להרוג כב"ה מתמרינן[ח] ובקונטרס נמי פירש בסתור דרבה מקטע להו בשבת: **מי אלימא ממתניתין.** דבשלמא טפי דרבי ממתניתין[ט] ועוד דבשלמא טפי קאמר אין פולין ואין קורין משמע טפי דקאי לגור סגר אמלוייהו מבמתני' דקאמר ולא יפלה את כליו:

אפילו להבחין בין בגדי לבגדי אשתו. דלכן היו להם שון מכאן נרמז לנמול להבחין בין בגדו לבגדי חבירו לגנדי חבירו לאור הנר: **נוטל** וזורק **ובלבד שלא ימלוך.** נרמה לפרש דאמר שמואל כרבנן וגזר מלילה דלמא אתי למיכל מלעיזר היכי דלא כרבנן ומלילה דפרעום אתי לידי מלאכה דלמא אתי למיכל מלעיזר היכי דלא כרבנן ומלילה מלא גזירה היא ולקמ"ל דמשמע לרבי מלעיזר מביכא ליה לספלות נמי אסור דקאמר לעיל לא יפלה אמת יהרוג ור' מלעיזר היא ומיהו י"ל דלעיל לא קאי רבי:(א)

רבה מקטע להו. מפרש ריב"ח במול וקאי אדלעיל הוא דקאמר זהו כבודו לפילו במול ואין סמכינן אדפי' בשבת ומקיימא כבית שמאי ולא כבית הלל דאמרי מקטע להו בשבת כדי שיהא מהול לכתחלה ולא יצטרך לעשות בשבת:

רבי

(ו) [לקמן עב: וש"נ], ג) יומא ז: מנחות לו:, ג) [ער' תום' מנחות לו: ד"ה לי קסבר], ד) לקמן קז:, ה) [לקמן יג:], ו) [סה לי' ותלן, ז) [ל"ל רבינ], ח) [תוספת' פי"ו], ט) [תום' סה ע"ש], י) [ל"ל כשבת לומר וכו'], כ) [ל"מ מנ"ו] ל) [שמות כח], מ) [סע"ש: לכסיית, לסיית, נ) [קסלת פסוק נרמות הטוופה],

תורה אור השלם

1 וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ:

שמות כח לח

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא לפיפא פריפה שנתנה שיכל לקף: (ב) רש"י ד"ה מי דמי התם לא ניחא: (ג) ד"ה שבת היא מלעיזר לקן (להרמיב) מז"מ וכ"כ ס"ל להכריע: (ד) תום' ד"ה שמא וכו' ריפה אלו כניס שברמה ואין דרך שחורה הקופצת להיות בראש ונמלה ס"ג וכו' להרוג בנים ועוד בברכות פ"ו:

גליון הש"ס

גמ' מי אלימא ממתניתין וכו'. לקמן דף פג ע"ב עירובין דף פט ע"ב: שם ואין מבקרין חולין דף קמ"ה ב' מתירין. עי' לקמן קו ע"ב תוס' ד"ה ובי"ה מתירין דקסברי חפצך וכו'. לקמן דף קו ע"ב:

מוסף רש"י

בשביל שלא ילקה הכותל. ונפלו על הקערה וממנו למיזום, לף מוכסין, ולא ניחא ליה מהכך גמלים ונגמלים (חולין קז:). כאילו הורג גמל. משום דגדול הוא ונקט ליה (לקמן קו:).

רבינו חננאל

דתינן דגם בבעל ג' ראיות בעי כיס שאם יספור ימים טהורים וראה אח"כ, סותר כל הימים הטהורים, וחוזר לחשוב מאותו היום ולהבא ז' ימים טהורים ואח"כ יטהר. ושנינן כגון שראה זוב בו ביום בשבת ולא ספר ימים טהורים עדיין ואין צריך כיס לסתירה. ודתינן אם אין שם צורך הכיס לסתירה צריך לו כדי שלא יטנפו כליו. ודחה רב זירא ואמר האי תנא כל אצולי מטינוף לא חשיב ליה מלאכת מחשבת, כי האי תנא דהכופה קערה על פי הכוחל. ואיפכא הא דרבי זירא ואמרינן מי דמי הכיס דזב לקערה בכוחל כו'. ואוקמינה אביי ורבא הא דקתני חייב ר' יהודה דסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה והא דתני פטור לר' שמעון דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה, וקי"ל כר' שמעון. תנא דבי שמואל יוצא אדם בתפילין ע"ש עם חשיכה, מ"ט כיון דאמור רבנן חייב אדם למשמש בתפילין בכל שעה ק"ו מציץ, ומה ציץ שאין בו אלא הזכרה אחת אמרה תורה תמיד, תפילין שיש בהן הזכרות הרבה על אחת כמה וכמה, הלכך מדכר דכיר להו. **תניא** חנניא אומר חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשיכה. אמר רב יוסף הלכתא רבתי לשבתא, לא יפלה את כליו. איבעיא להו שמא יטה או שמא יהרוג ורבי אליעזר היא דקתני כינה בשבת, והוא הפרעוש, כהורג גמל בשבת. ופשטנא לא יפלה שמא יטה את הנר. **אמר** רב יהודה אמר שמואל אפילו להבחין בין בגדו לבגדי, והני מילי בבני מחתה ובוקנות, אבל בילדות בגדייהן מידע ידיעו שהן רחבות, ודבבני חקליאתא נמי מידע ידיעו. **תני רבון** אין פולין ברשות הרבים ואין עושין אפיקטויזין ברה"ר מפני הכבוד. אמר רב הונא הלכך מולל וזורק וזהו כבודו ואפילו בחול. **תניא** ר' שמעון בן אלעזר אמר **משום** ר' שמעון בן גמליאל אין הורגין את המאכולת בשבת. ואין משדכין על התינוקת ללארסה ועל התינוק ללמדו ספר ואומנות ואין מנחמין אבלים ואין מבקרין את החולה דברי ב"ש, וב"ה מתירין בכולן. ת"ר **המבקר חולה בשבת** אומרין **שבת היא** מלעצוך ורפואה קרובה לבוא,

---

(ו) ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן ורש"י ד"ה ומ"ש ר' יוחנן, (ז) [ע"ש ד"ה ר' יהודה], (ח) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ט) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (י) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (כ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ל) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (מ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (נ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ס) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ע) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (פ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (צ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ק) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (א) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ב) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ג) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ד) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ה) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ו) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ז) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ח) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ט) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (י) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (כ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ל) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (מ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (נ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ס) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ע) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (פ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (צ) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (ק) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן], (א) [ר"ן ד"ה ומ"ש ר' יוחנן],

לעזי רש"י

גומיט"א [וומיט"א]. סם הקאה.

מוסף תוספות

א. ואינה פרה ורבה. תוס' כלים"ג. ב. הלבן. תוס' כלים"ג. ג. דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' אליעזר אלא בכינה דאינה פרה ורבה אבל בפרעוש דפרה ורבה מודו רבנן דחייב. תוס' כלים"ג. ד. ואין דרך להרוג את השחור במסרק. כשפקין כלים"ג פימן כ"ע (ועי' תוספות כב"ק). ה. ודרך הלבן להיות גדל בראש ולא השחור, ועוד. שפקין כלים"ג סימן כ"ט. ו. גבי עובדא דילתא. תוס' כלים"ג. ז. כלומר מסמרטוטי בגדים ישנים יוצאים כנים. תוס' כלים"ג. ח. וכן עמא דבר כדברי ר"ת ז"ל. שפקין כלים"ג סימן כ"ט. ט. ואי אין פולין מטעמא אחרינא, הוה ליה לפרושי. תוס' כלים"ג. י. דא"כ אפי' לפלות נמי אסיר. תוס' כלים"ג. יא. דלא קיימא הך שיטתא דלעיל דמסקינן לא יפלה לאור הנר. תוס' כלים"ג.

רב נסים גאון

לא קשיא הא ר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה הא ר' שמעון דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. אבל עיקר דבריו של ר' שמעון במשנה בפרק המצניע (דף צג) דתנן וכן כזית מן המת וכזית מן הנבילה וכעדשה מן השרץ חייבין, ור"ש פוטר. ובגמרא אמרי פוטר היה ר"ש אף במוציא את המת לקוברו. וזאת ההוצאה מלאכה שאינה צריכה לגופה היא, לפי שזה שהוציא כלים מרשות לרשות לא לצורך נפשו הוציא לא לאכלו ולא ליהנות ממנו, ולזאת נקראת מלאכה שאינה צריכה לגופה, שאם חס ושלום יהיה זה המת סרוח או זאת הנבילה סרוחה ואין יכול לעמוד עמה מפני הריח

א מיי' פי"ב מהל' טומאת אוכלין הלכה ח:

ב ג מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה כו סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רנב סעיף ו:

ד ה מיי' פ"ה מהל' שבת הלכה יד סמג שם טוש"ע או"ח סימן ערה סעיף ג:

ו ז מיי' שם הלכה טז טור שו"ע שם סעיף יח:

ח ט מיי' פ"ח מהל' שבת הל' ג סמג שם טוש"ע או"ח סימן שטו סעיף ט:

י מיי' פ"ב מהל' שבת הלכה ה סמג שם טוש"ע או"ח סי' שו סעיף ו וסימן רסו:
